
Публикуван на: 01-12-2010

Източник: [Портал Европа](#)

Ден преди да навърши една година Лисабонският договор, една от възможностите, които той дава на гражданите бе подложена на удар. Комисията по конституционни въпроси на Европейския парламент обяви за прибързана първата гражданска инициатива, събрала един милион подписа. Очаква се организацията „Грийнпийс“ да поведе съдебна битка за инициативата си за забрана на генно модифицирани организми в Европа.

По този повод Портал Европа ви представя обзор на Европейската гражданска инициатива и въпросите около приемането ѝ.

Европейската гражданска инициатива бе въведена с Договора от Лисабон и нейната цел е ЕС да стане по-демократичен, като на гражданите се дава възможност за по-пряко участие в изготвянето на политиките на Съюза. След като Договорът влезе в сила през декември 2009 година, „най-малко един милион граждани на Съюза, граждани на значителен брой държави-членки, могат да поемат инициативата да приканят Комисията да представи подходящо предложение, в рамките на предоставените ? правомощия, по въпроси, за които тези граждани считат, че за целите на прилагането на Договорите е необходим юридически акт на Съюза.“

Макар самият принцип и основните характеристики на гражданската инициатива да са определени в Договора от Лисабон, процедурата и практическите условия, необходими за този нов институционален инструмент, повдигат въпроси от правно, административно и практическо естество: Колко държави отговарят на термина „значителен брой“? Кога Европейската комисия да се произнесе относно допустимостта на дадена инициатива? Каква ще е ролята на отделните институции?

Изясняването на тези въпроси започна през ноември 2009 година, със стартирането на Обществена консултация относно Европейската гражданска инициатива, в която всички европейски граждани можеха да дадат своето мнение и предложения. И въпреки че Гражданската инициатива, по думите на Марош Шефчович, комисар по междуйнституционални отношения и администрация, „би трябвало да предизвика оживен дебат за това какво правим в Брюксел“, в този първи тест за европейското гражданско общество се включиха едва 160 граждани и 133 неправителствени организации.

Обединяващо за всички участвали е мнението, че Европейската гражданска инициатива ще подпомогне и улесни диалога между институциите и гражданите на ЕС, като така ще увеличи и усещането за съпричастност на гражданите с формирането на дневния ред на ЕС. Изразява се и

Европейската гражданска инициатива година след приемането на Лисабонския договор

желание за поддържане на интернет базирана система, в която да се регистрират всички инициативи, както и да се следи тяхното развитие.

Подкрепа среща и идеята 0,2 % от населението на всяка държава-членка, в която се събират подписи, би могъл да бъде минималният брой граждани, необходим в тази държава. Понастоящем този процент отговаря на около 160 000 за страни като Германия или 20 000 за страни като Белгия. Гражданите на поне една трета от държавите членки трябва да участват в инициативата, като се срещат и мнения, подкрепяща и идеята броят на държавите да възлиза на една четвърт от броя на страните членки на ЕС.

В допитването участват с общо становище и 25 български неправителствени организации. Те, например, смятат за удачно предложението европейската гражданска инициатива да може да бъде осъществена в минимум от една четвърт от държавите-членки. Общественото допитване приключи на 31 януари 2010 година.

Следващата стъпка по изготвянето на правилник за участие в Европейската гражданска инициатива беше направена на 31 март, когато Европейската комисия одобри предложение за регламент на инициативата на гражданите, което предостави на Съвета на ЕС и на Европейския парламент за обсъждане.

Според предложението, минималния брой от 1 млн. подписа, които трябва да бъдат събрани на хартиен носител или по електронен път, трябва да са на граждани от най-малко 9 държави от ЕС. Минималният брой на подписите за България, например, е 13 500, а периодът за събирането им е 12 месеца. След като бъдат събрани 300 000 подписа от граждани от най-малко три страни, петицията ще се регистрира в Европейската комисия и ще се взема решение дали инициативата попада в обхвата на правомощията на Комисията. След това организаторите на петицията ще разполагат с една година за събиране на останалите подписи.

Предложенията претърпяха нови промени с постигането на съгласие на Съвета по Общи въпроси относно начина на практическото прилагане на това важно нововъведение в демократичното функциониране на ЕС.

В средата на юни Съвета реши, че „значителен“ брой се смята една трета от държавите-членки на ЕС. Предложената инициатива трябва да попада в областите на компетентност на ЕС и да съответства на ценностите на Съюза. Текстът съдържа също разпоредби, насочени към избягване на рисковете от потенциални злоупотреби и пренатоварване на системата. Съгласно предложението изявленията за подкрепа на дадена инициатива могат да се събират както на хартиен носител, така и онлайн. След регистрирането на инициативата организаторите разполагат с една година, за да съберат необходимите един милион подписа. Организаторите трябва също да представят информация за източниците на финансиране и подкрепа за инициативата. Освен това Комисията ще взема решение относно допустимостта на дадена инициатива едва след като бъдат събрани 100 000 подписа.

Обсъждането на Европейската гражданска инициатива навлиза в последната си фаза. В комисиите на ЕП по конституционни въпроси и по петиции текат последните дискусии относно предложените текстове за регламент. Парламентаристи и членове на ЕП предлагат 18 месеца да се събират на подписите за започване на Европейска гражданска инициатива. Също така, за да бъдат включени младите хора на Европа, докладчиците от ЕП предлагат минималната възраст за участие в подписката да е 16 години.

Европейската гражданска инициатива година след приемането на Лисабонския договор

Основните настоявания в ЕП са за повече прозрачност и улесняване на процедурите за участие, както и минималният брой включени държави за приемане на инициатива да бъде една четвърт от държавите в ЕС.

Независимо че окончателното решение за регламентирането на Европейската гражданска инициатива е планирано да бъде взето на 13 декември, в интернет пространството вече могат да бъдат намерени инициативи, носещи названието Европейска гражданска инициатива.

Пример за такава е [Инициативата за Европейска гражданска инициатива](#) чието основно настояване е Европейската гражданска инициатива да стартира „възможно по-скоро с възможно най-лесните правила“. В Инициативата участват над 120 неправителствени организации от цяла Европа.

Претенция да стане Европейска гражданска инициатива има и „Мама и татко са наши в неделя!“. Тази идея е лансирана от германски християнски групи с цел ЕС да забрани да се работи в неделя, особено на родителите на непълнолетни деца. Организаторите предполагат, че така семействата ще прекарват повече време заедно. Според [сайта на кампанията](#) тя е подкрепена от 19 078 души (към 1 декември 2010).

Даже и политическите формации заявяват своята готовност да използват новия инструмент за гражданско участие в управлението на ЕС. Групата на европейските социалисти и демократи новия би използвала гражданския механизъм срещу финансовите спекулации. Мартин Шулц обяви в началото на септември, че социалистите ще се възползват от Европейската гражданска инициатива, ако Европейската комисия отхвърли идеята за данък върху финансовите трансакции в Европейския съюз (ЕС).